

CARLOS RUIZ ZAFÓN

DE NEVELPRINS

Het verhaal

1943: de vader van Max Carver – horlogemaker, uitvinder en eeuwig optimistische dromer – besluit met zijn gezin naar een dorp aan de kust te verhuizen, naar een oud huis aan het strand dat ooit toebehoorde aan een beroemde chirurg, dokter Fleischmann. Maar het huis bevat vele eigen geheimen en verhalen en erachter ligt een naargeestige, ommuurde tuin met een poort waarboven een zespuntige ster troont. Als Max een kijkje gaat nemen in die tuin, krijgt hij de schrik van zijn leven.

Terwijl het gezin Carver zich installeert en probeert te wennen, sluiten Max en zijn zus Alicia al snel vriendschap met Roland. Door hem ontmoeten ze zijn grootvader, de vuurtorenwachter. Hij was 25 jaar geleden de enige overlevende van een schipbreuk met de *Orpheus*, een wrak dat daar voor de kust ligt. Bij een duik naar het schip ziet Max iets dat hem onaangenaam treft: aan de mast golft een halfvergane vlag met een afbeelding van dezelfde zespuntige ster die hij aantrof op de tuinpoort.

Wanneer de drie vrienden Rolands grootvader onder druk zetten om meer te weten te komen, begint het huiveringwekkende verhaal van de Nevelprins zich in al zijn gruwelijkheid te openbaren ...

Over Carlos Ruiz Zafón

Carlos Ruiz Zafón brak internationaal door met wat wel zijn debuut wordt genoemd, *De schaduw van de wind*. Maar voor hem was dat in feite zijn vijfde roman! In zijn leven vóór dat van internationale bestsellerauteur schreef hij vier boeken: spannende avonturenromans met bovennatuurlijke elementen en veel mysterie, waarin de eeuwenoude strijd tussen goed en kwaad wordt gevoerd. Carlos Ruiz Zafón woont in Barcelona en Los Angeles.

Van dezelfde auteur
Het spel van de engel
De schaduw van de wind

Colofon

© 1993 Carlos Ruiz Zafón

Oorspronkelijke titel: El príncipe de la niebla

Vertaald uit het Spaans door Nelleke Geel

© 2010 uitgeverij Signatuur, Utrecht en Nelleke Geel

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagfoto: © Opalworks

Foto auteur: Nadine van den Berg

Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

Druk- en bindwerk: Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

isbn paperback 978 90 5672 352 1

isbn e-book 978 90 449 6318 2

nur 302

De Signatuur-nieuwsbrief

Uitgeverij Signatuur herbergt een zeer gevarieerd gezelschap van literaire auteurs uit vele landen, denk aan Charles Lewinsky, Richard Russo, Almudena Grandes en Hilary Mantel. Uitdagende, hartstochtelijke, spannende en confronterende verhalen van over de hele wereld, dat zijn de boeken van Signatuur.

Wilt u op de hoogte blijven van de literaire titels van uitgeverij Signatuur en kortingsbonnen, voorpublicaties en interessante aanbiedingen ontvangen? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl

Carlos Ruiz Zafón

De Nevelprins

Vertaald door Nelleke Geel

SIGNATUUR

2010

Voor mijn vader

1

Max zou nooit die verre zomer vergeten toen hij, bijna bij toeval, de magie ontdekte. Het was het jaar 1943 en oorlogsstormen sleurden de wereld onherroepelijk naar de afgrond. Half juni, op Max' dertiende verjaardag, riep zijn vader – een excentrieke horlogemaker en uitvinder van verbluffende, zij het nutteloze apparaten – het gezin bijeen in de woonkamer. Dit zou hun laatste dag zijn in het fraaie appartement hoog boven het oudste gedeelte van de stad, een plek die zijn thuis was geweest zolang als Max zich kon herinneren. Een dodelijke stilte daalde neer op de gezinsleden van de Carvers. Ze keken eerst elkaar aan, en toen de horlogemaker. Hij had die glimlach op zijn gezicht die ze allemaal zo goed kenden, de glimlach die betekende dat hij slecht nieuws had of een van zijn gestoorde ideeën.

‘We gaan verhuizen,’ kondigde hij aan, ‘naar een strandhuis in een stadje aan de kust. We gaan de stad uit en naar een plek ver weg van de oorlog.’

Max slikte en stak toen een timide hand op in protest. De andere gezinsleden vielen hem bij, maar de horlogemaker wuifde al hun bezwaren weg. Hij was nu helemaal in zijn element en met militaire precisie legde hij zijn plan aan hen voor. Er zou niet op de beslissing worden teruggekomen: de volgende ochtend bij het krieken van de dag zouden ze vertrekken en nu moesten ze hun meest geliefde bezittingen inpakken en zich voorbereiden op de lange reis naar hun nieuwe huis.

Eigenlijk was de familie niet helemaal verbaasd over het nieuws. Ze vermoedden allemaal dat het idee om de stad te verlaten voor een betere plek al een tijdje door het hoofd van Maximiliaan Carver spookte; iedereen, behalve zijn zoon Max. Voor hem voelde het nieuws alsof een dolgedraaide stoomtrein zich in een porseleinwinkel boorde. Zijn brein hield op te functioneren, zijn mond zakte open en zijn ogen kregen een starende blik. Terwijl hij daar stond, als in een trance, schoot de verschrikkelijke zekerheid als een lichtflits door hem heen. Zijn hele wereld – zijn vrienden op school, iedereen met wie hij omging, zelfs de winkel op de hoek waar hij zijn stripboeken kocht – zou voor altijd verdwijnen.

Terwijl de andere gezinsleden gelaten wegliepen om hun spullen te gaan pakken, bleef Max onbeweeglijk naar zijn vader staren. De horlogemaker knielde voor zijn zoon en legde zacht zijn handen op diens schouders. De uitdrukking op Max' gezicht sprak boekdelen.

‘Nu lijkt het je het einde van de wereld, Max. Maar ik beloof je dat je de plek waar we heen gaan, prettig zult vinden. En je zult nieuwe vrienden maken, let maar op.’

‘Is het vanwege de oorlog?’ vroeg Max. ‘Moeten we daarom weg?’

Een schaduw van droefheid gleed over het gezicht van zijn vader. Alle voortvarendheid en overtuiging van zijn eerdere toespraakje waren weg en even dacht Max dat zijn vader misschien nog wel het meest bang was om te vertrekken. Als hij had gedaan alsof hij opgewonden was over de verhuizing, dan was dat alleen maar omdat dat het beste was voor het gezin. Het betekende dat er geen andere optie was.

‘Het gaat niet goed, hè?’ vroeg Max.

‘Het wordt ongetwijfeld beter en we komen terug. Ik beloof het.’

Maximiliaan Carver omhelsde zijn zoon en glim-

lachte geheimzinnig, en trok toen een voorwerp uit de zak van zijn jasje en legde het in Max' handen. Het was een glimmend ovaal aan een ketting. Een zakhorloge.

'Ik heb het speciaal voor jou gemaakt. Gefeliciteerd met je verjaardag, Max.'

Max opende het zilveren horloge. De uren op de wijzerplaat werden aangeduid door wassende en afnemende manen, en de wijzers waren zonnestrallen die uitwaaierden vanuit het midden van de wijzerplaat. Op de horlogekast stond in sierlijke letters 'De tijdmachine van Max'.

Even wenste Max dat zijn vaders laatste uitvinding de tijd werkelijk kon doen stilstaan. Maar toen hij zijn ogen opsloeg en door het raam keek, scheen het hem toe alsof het daglicht zich al terugtrok en de eindeloze stad van torenspitsen en koepels, van schoorstenen die webben van rook weefden over loodgrijze hemels, reeds vervaagde.

Jaren later, toen hij zich deze scène voor de geest haalde – van zijn familie die heen en weer sjouwde met spullen en koffers, terwijl hij in een hoekje zat met het horloge dat zijn vader hem had gegeven, stevig in zijn hand geklemd – besepte Max dat dit de dag was dat hij zijn kindertijd voorgoed achter zich liet.

Die nacht deed Max geen oog dicht. Terwijl de anderen sliepen, lag hij wakker en zag op tegen de komst van de dageraad als hij het kleine universum dat hij voor zichzelf door de jaren heen had gecreëerd, vaarwel zou moeten zeggen. De uren kropen stilletjes voorbij terwijl hij languit op zijn bed lag, zijn blik verloren in de blauwe

schaduwen die over het plafond van zijn kamer dansten, alsof hij er een orakel in verwachtte te vinden dat zijn lot kon voorspellen; in zijn hand koesterde hij het horloge dat zijn vader voor hem had gemaakt. De manen op de wijzerplaat glinsterden in de nachtelijke duisternis – misschien hadden zij het antwoord op alle vragen die Max die middag aan zichzelf was begonnen te stellen.

Eindelijk gleed een eerste streep rood licht langs de horizon. Max sprong uit bed en liep naar beneden, naar de woonkamer. Zijn vader zat behaaglijk in een stoel, volledig aangekleed, en las een boek bij het licht van een olielamp. Max was niet de enige die een doorwaakte nacht had gehad. De horlogemaker glimlachte naar hem en sloot het boek.

‘Wat lees je?’ vroeg Max, wijzend op het dikke boek.

‘Het is een boek over Copernicus. Ik neem aan dat je weet wie Copernicus is?’ vroeg meneer Carver.

‘Ik zit op school,’ antwoordde Max.

Zijn vader behandelde hem af en toe nog alsof hij een klein kind was.

‘En wat weet je van hem?’ drong zijn vader aan.

‘Hij ontdekte dat de aarde om de zon draait en niet andersom.’

‘Niet slecht. En weet je wat dat betekende?’

‘Problemen,’ antwoordde Max.

De horlogemaker grinnikte en stak hem het dikke boek toe.

‘Hier. Voor jou. Lees het maar.’

Max inspecteerde het geheimzinnige, in leer gebonden boek. Het zag eruit alsof het duizend jaar oud was en mogelijk de geest bevatte van een of ander eeuwenoude genius, gevangen tussen de pagina's vanwege een banvloek.

‘Wel dan,’ maakte zijn vader een abrupt einde aan het gesprek, ‘wie gaat je zussen wakker maken?’

Zonder van het boek op te kijken schudde Max zijn hoofd om aan te geven dat hij zijn vader de eer liet om zijn twee zussen – Alicia van vijftien en Irina van acht – uit hun bed te sleuren.

Terwijl zijn vader wegliep om het reveille te blazen voor de hele familie, maakte Max het zich gemakkelijk in de leunstoel, sloeg het boek open en begon te lezen. Hij verloor zich in woorden en beelden die zijn geest opriep en voor even vergat hij dat ze zouden vertrekken en vloog hij tussen sterren en planeten. Maar toen hij opkeek, zag hij zijn moeder naast hem staan met tranen in haar ogen.

‘Jij en je zussen zijn in dit huis geboren,’ mompelde ze.

‘We komen weer terug,’ zei hij, zijn vaders woorden herhalend. ‘Je zult het zien.’

Zijn moeder glimlachte naar hem en kustte hem op zijn voorhoofd.

‘Zolang jullie bij me zijn, maakt het me niet uit waar we naartoe gaan,’ zei ze. Zijn moeder leek altijd zijn gedachten te lezen.

Een halfuur later stapte de hele familie voor de laatste maal over de drempel van de voordeur, op weg naar een nieuw leven. De zomer was begonnen.

Max had weleens in een van de boeken van zijn vader gelezen dat sommige beelden uit de kindertijd als foto's in het album van de geest gegrift blijven staan, als scènes waar je altijd weer naar terug kunt keren, ongeacht hoeveel tijd er verstrijkt. Max begreep de betekenis van die woorden toen hij voor het eerst de zee zag. Ze waren al meer dan drie uur onderweg geweest in de trein, toen

er plotseling, nadat ze een tunnel uit reden, een oneindige oppervlakte van ijl licht voor zijn ogen opdoemde, en het elektrische blauw van de glinsterende zee in de middagzon zich hechtte aan zijn netvlies als een bovennatuurlijke verschijning. Het asgrijze licht dat permanent over de oude stad had gelegen, was nu al een verre herinnering. Het leek net alsof hij de wereld zijn hele leven door een zwart-witlens had bekeken en die wereld nu ineens tot leven kwam in volle, heldere kleuren die hij bijna kon aanraken. De trein zette zijn weg op slechts een paar meter van de zee voort en Max leunde uit het raampje en voelde voor de allereerste keer in zijn leven de aanraking van zoute wind op zijn huid. Hij keek om naar zijn vader die hem vanaf de andere kant van de treinwagon gadesloeg met zijn geheimzinnige glimlach en die knikte op een vraag die Max nog niet eens had gesteld. Op dat moment beloofde Max zichzelf dat wát het eindpunt van de reis ook mocht zijn, wát de naam ook mocht zijn van het station waar de trein hen naartoe bracht, hij zou nooit meer ergens wonen waar hij niet elke ochtend wakker werd om datzelfde verblindend blauwe licht te zien dat naar de hemel opsteeg als in een soort magisch, transparant waas.

Terwijl Max op het perron stond te kijken hoe de trein wegreed te midden van wolken stoom, liet meneer Carver zijn gezin een paar minuten met de koffers achter voor het kantoor van de stationschef om te onderhandelen over een redelijke prijs voor het vervoer van bagage, personen en alle parafernalia naar hun eindbestemming. Max' eer-

ste indruk van het stadje, te oordelen naar het station en de paar huizen die hij kon zien, met hun daken die verlegen boven de boomtoppen uit piepten, was dat het eruitzag als zo'n minidorp dat je kreeg bij treinsetjes, waar imaginaire bewoners het gevaar liepen van de rand van de tafel te vallen als ze te ver afdwaalden. Hij was druk bezig met het bestuderen van deze variatie op Copernicus' theorie van het universum, toen zijn moeders stem hem uit zijn kosmische dagdroom haalde.

'En, Max? Geslaagd of gezakt?'

'Het is nog te vroeg om te oordelen,' antwoordde Max. 'Het lijkt een maquette. Zoals in de etalages van speelgoedwinkels.'

'Misschien is het dat wel,' glimlachte zijn moeder. Als ze glimlachte zag Max in haar gezicht een zweem van zijn zusje Irina.

'Maar zeg dat maar niet tegen je vader,' ging ze verder. 'Daar komt hij.'

Maximiliaan Carver kwam terug in het gezelschap van twee uit de kluiten gewassen kruiers, gehuld in overals vol vetvlekken, roet en andere, niet nader te identificeren substanties. Beiden droegen een weelderige snor en een matrozenpet, alsof dat hun beroepsuniform was.

'Dit zijn Robin en Philip,' verklaarde de horlogemaker. 'Robin neemt de koffers mee en Philip ons. Akkoord?'

Het was Max niet duidelijk wie Philip was en wie Robin en hij vroeg zich of ze het zelf wel wisten. Zonder goedkeuring van de familie af te wachten liepen de twee mannetjesputters op de berg bagage af en tilden met gemak de zwaarste koffer op zonder een spier te vertrekken. Max haalde zijn horloge tevoorschijn en keek op de wijzerplaat met de maantjes. De oude stationsklok gaf halfeen aan.

'Die stationsklok loopt niet goed,' mompelde hij.

'Zie je nou?' antwoordde zijn vader opgewonden. 'We

zijn er nog maar net en er ligt al werk voor ons in het verschiet.’

Om de lippen van zijn moeder speelde een vaag glimlachje, zoals altijd als haar echtgenoot een van zijn uitbarstingen van glunderend optimisme had. Toch las Max in haar ogen een schaduw van droefheid, een speciaal licht waardoor hij er van jongs af aan van overtuigd was dat zijn moeder gebeurtenissen in de toekomst kon voorzien waar de rest van hen niet eens over zou dromen.

‘Het komt allemaal goed, mama,’ zei Max en hij voelde zich een idioot zodra hij de woorden had uitgesproken.

Zijn moeder aaide over zijn wang.

‘Natuurlijk, Max. Alles zal goed komen.’

Plotseling wist Max heel zeker dat er iemand naar hem keek. Hij draaide zich snel om en zag een grote kat naar hem staren door de spijlen voor een van de stationsramen. De kat knipperde met zijn ogen en met een sprong die blijk gaf van een onvermoede lenigheid in een beest van die afmeting, kat of geen kat, liep hij op Irina af en wreef zijn flank tegen de blanke enkels van Max’ zusje, zachtjes mauwend. Zijn zusje knielde om het dier te aaien en nam het toen in haar armen. De kat liet zich lui aaien en likte voorzichtig de vingers van het meisje. Irina glimlachte verrukt en met het dier wiegend in haar armen liep ze naar de anderen toe.

‘We zijn er net en jij hebt alweer een of ander vies beest opgepakt. Wie weet wat hij niet allemaal heeft,’ bitste Alicia geërgerd.

‘Het is geen vies beest. Het is een kat en hij is in de steek gelaten,’ kaatste Irina terug. ‘Mam?’

‘Irina, we zijn nog niet eens thuis,’ begon haar moeder.

Het meisje trok een meelijwekkend gezicht en de kat deed daar met een zacht, verleidelijk mauwtje nog eens een schepje bovenop.

‘Hij kan toch in de tuin. Alsjeblieft ...’

Alicia rolde met haar ogen. Max keek naar zijn oudere zus. Ze had haar mond niet opengedaan sinds ze uit de stad waren vertrokken; haar uitdrukking was ondoordringbaar geweest en haar blik leek ergens verloren in de verte. Als er iemand niet heel verrukt was geweest bij het vooruitzicht van een nieuw leven, was het Alicia wel. Max kwam in de verleiding een grapje te maken over Hare Hoogheid de IJsprinses, maar besloot het niet te doen. Iets in hem zei hem dat zijn zus veel meer in de stad had achtergelaten dan hij zich mogelijkwijs kon voorstellen.

‘Het is een dikke, vieze kat,’ ging Alicia verder. ‘Wil je haar echt weer haar zin geven?’

Irina wierp haar zus een bijtende blik toe die een oorlogsverklaring beloofde tenzij ze nú haar mond hield. Alicia hield haar blik een paar seconden vast en draaide zich toen met een zucht van woede om en liep weg, naar de kruiers die de bagage in een pick-up aan het laden waren. Onderweg passeerde ze haar vader, aan wie haar rood aangelopen gezicht niet ontging.

‘Nou al ruzie?’ vroeg Maximiliaan Carver. ‘Wat is er aan de hand?’

Irina liet de kat aan haar vader zien. De kat spinde lief. Irina, die nooit een krimp gaf tegenover een meerdere, begon haar zaak te bepleiten met een halsstarrige kop-pigheid die ze blijkbaar had geërfd van haar vader.

‘Hij is alleen en in de steek gelaten. We kunnen hem hier niet achterlaten. Mogen we hem meenemen? Hij kan in de tuin wonen en ik zal voor hem zorgen. Ik be-loof het,’ zei Irina met over elkaar tuimelende woorden.

De horlogemaker keek stomverbaasd naar de kat en toen naar zijn echtgenote.

‘Je zegt altijd dat de zorg voor een dier iemand verantwoordelijkheidsgevoel geeft,’ voegde Irina er nog aan toe.

‘Heb ik dat ooit gezegd?’

‘Heel vaak. Met precies die woorden.’

‘Ik weet niet wat je moeder ervan zal vinden ...’

‘En wat vind jij ervan, Maximiliaan Carver?’ kaatste zijn vrouw terug, met een glimlach die duidelijk maakte dat ze er schik in had haar echtgenoot met het dilemma op te zadelen.

‘Nou eh ... Dan zouden we hem naar de dierenarts moeten brengen en bovendien ...’

‘Alsjeblieieieft ...’ bedelde Irina.

De horlogemaker en zijn vrouw wisselden een blik van verstandhouding.

‘Ach, waarom niet?’ concludeerde Maximiliaan Carver, niet bij machte om de zomer te beginnen met een familieconflict. ‘Maar jij zorgt voor hem, afgesproken?’

Irina’s gezicht klaarde op. De pupillen van de kat vernauwden zich tot zwarte puntjes in het heldere goud van zijn ogen.

‘Kom! We gaan! De bagage is ingeladen,’ zei de horlogemaker.

Irina rende met de kat in haar armen naar de pick-ups. De kat die met zijn kop tegen de schouder van het meisje leunde, hield zijn uitdagende blik strak op Max gericht.

Het dier wachtte op ons, dacht Max.

‘Blijf daar niet zo verbouwereerd staan, Max. Kom op,’ drong zijn vader aan, die hand in hand met zijn vrouw naar de pick-ups liep.

Max volgde ze onwillig.

Iets maakte dat hij zich omdraaide om opnieuw naar de zwart geworden wijzerplaat van de stationsklok te kijken. Hij bestudeerde haar zorgvuldig. Er klopte iets niet. Max herinnerde zich heel goed dat de klok bij aankomst op het station precies een halfuur na twaalfen aangaf. Nu gaven de wijzers tien voor twaalf aan.

‘Max!’ klonk de stem van zijn vader, die al was ingestapt. ‘We gaan!’

‘Ik kom al,’ mompelde Max bij zichzelf, zonder zijn blik van de wijzerplaat af te wenden.

De klok was niet kapot, hij werkte perfect. Met één eigenaardigheid: hij liep terug.

2

Het nieuwe huis van de Carvers lag aan het noordelijke uiteinde van een lang strand dat zich langs de zee uitstrekte als een deken van wit zand met hier en daar eilandjes van wild in de wind golvend gras. Het stadje zelf, waarvan het strand in het verlengde lag, bestond uit kleine houten huizen van niet meer dan twee verdiepingen, de meeste geverfd in vriendelijke pasteltinten, met tuinen en een keurig wit hek, en versterkte Max' eerste indruk van een verzameling poppenhuizen. Onderweg doorkruisten ze het dorp, de hoofdstraat en het stadsplein, terwijl Maximiliaan Carver de wonderen van hun nieuwe stek van commentaar voorzag met het enthousiasme van een reisgids.

Het leek een vredige plek, gehuld in diezelfde helderheid die Max had betoverd toen hij voor het eerst de zee zag. De meeste bewoners verplaatsten zich per fiets, of men ging simpelweg te voet. De straten waren schoon en het enige geluid dat je hoorde, met uitzondering van een enkel motorvoertuig, was het zachte breken van de golven op het strand.

Terwijl ze door het dorp reden kon Max zien hoe de gezichten van elk familielid de gedachten weerspiegelden bij de aanblik van het nieuwe landschap van hun levens. De kleine Irina en haar bondgenoot de kat bekeken de geordende parade van straten en huizen met een bedaarde nieuwsgierigheid, alsof ze zich er al thuis voelden. Alicia leek, voorspelbaar, mijlenver weg te zijn, wat Max

eens te meer in zijn overtuiging sterkte dat hij weinig tot niets wist van zijn oudere zus. Tienermeisjes waren een mysterie van de schepping waar zelfs Copernicus geen idee van had, dacht hij.

Zijn moeder bekeek het dorp berustend en aanvaardend en met een geforceerde glimlach die de ongerustheid moest verbergen die haar, om motieven die Max niet kon begrijpen, had bevangen. Maximiliaan Carver, tot slot, observeerde triomfantelijk zijn nieuwe omgeving en wierp elk lid van de clan blikken toe die als vanzelf werden beantwoord met een goedkeurende glimlach – elke andere reactie zou het hart van de goede man breken, overtuigd als hij ervan was zijn gezin naar een nieuw paradijs te hebben geleid.

Bij het zien van de kalme straten die baadden in het warme zonlicht, bedacht Max dat het spook van de oorlog ver en onwerkelijk leek, en dat zijn vader misschien een geniale ingeving had gehad door te besluiten hierheen te verhuizen. Tegen de tijd dat de pick-ups de weg insloegen naar hun huis aan het strand, was Max de stationsklok en de kriebels die Irina's nieuwe vriend hem bezorgde, al vergeten. Hij keek naar de horizon en meende het silhouet te onderscheiden van een schip, zwart en spits, dat als een fata morgana door de nevel zeilde die opsteeg van het wateroppervlak. Even later was het verdwenen.

Hun nieuwe huis had twee verdiepingen, stond zo'n vijftig meter van het strand af, en was omringd door een bescheiden tuin met een wit hek dat schreeuwde om een likje verf. Het huis zelf was uit hout opgetrokken en, met

uitzondering van het donkere dak, eveneens witgeverfd en het leek in redelijke staat als je in aanmerking nam dat het dagelijks aan de slijtage van de vochtige, zoute wind was onderworpen.

Op weg naar het huis vertelde Maximiliaan Carver het gezin dat het in 1924 was gebouwd voor een prestigieuze Londense chirurg, dokter Richard Fleischmann, en zijn vrouw Eva, als zomerhuis aan de kust. Destijds hadden de bewoners van het stadje het hele project een beetje excentriek gevonden. De Fleischmanns hadden geen kinderen en hielden zich afzijdig van de lokale bevolking. Desondanks en omdat er nooit erg veel gebeurde in het stadje, beten de lokale roddelantes zich erin vast en kwamen al gauw tot de slotsom dat het stel probeerde iets achter zich te laten, vermoedelijk slechte herinneringen. Van het soort dat je achtervolgt, hoe ver je ook gaat. Bij zijn eerste bezoek aan het dorp had dokter Fleischmann al duidelijk gemaakt dat zowel het materiaal als de mankracht rechtstreeks uit de stad gehaald diende te worden. Dat door een dergelijke gril het huis bijna drie keer zo duur werd, leek de chirurg niet te deren, en zijn fortuin scheen ook groot genoeg. Typisch stadsvolk, vond de lokale bevolking; ze denken dat je met geld alles kunt kopen.

Gedurende de hele winter bekeken de inwoners met scepsis en achterdocht het eindeloze komen en gaan van de talloze arbeiders en vrachtwagens, terwijl het geraamte van het huis aan het einde van het strand zich dag na dag langzaam verhief. Eindelijk, in de daaropvolgende lente, brachten de schilders de laatste laag verf aan en een paar weken later installeerde het stel zich om er de zomer door te brengen. De echtgenote van de chirurg, wederom volgens vertrouwelijke informatie die uitsluitend door de lokale roddelaars werd gedeeld, had geen kinderen kunnen krijgen vanwege een ongeluk dat ze

een paar jaar eerder had gehad, maar ze werd dat eerste jaar toch zwanger. En op 23 juni 1925 bracht ze, bijgestaan door haar echtgenoot, een zoon ter wereld, die zij Jacob noemden.

De lokale legende ging als volgt. De kleine Jacob was het geschenk uit de hemel dat de bittere, afzijdige houding van de Fleischmanns veranderde. Al spoedig maakten de arts en zijn echtgenote vrienden onder de stadsbewoners en werden ze graag geziene en gewaardeerde burens gedurende de geluksjaren die aanbraken in het strandhuis. Tot de tragedie van 1932. In juni van dat jaar, vroeg op de ochtend, verdronk de jonge Jacob terwijl hij op het strand bij het huis speelde.

Alle vrolijkheid en licht die de gewenste zoon het echtpaar had gebracht, doofden die dag voor altijd uit. Tijdens de winter van 1932 verslechterde de gezondheid van Fleischmann stukje bij beetje en al spoedig wisten de artsen dat hij de volgende zomer niet zou halen. Een jaar na de tragedie zetten de advocaten van de weduwe het huis te koop. Het bleef leeg en zonder koper, een vergeten huis aan het einde van het strand.

Dat was de situatie toen Maximiliaan Carver door puur toeval het bestaan van het huis op het spoor kwam. De horlogemaker was op de terugweg van een reis om onderdelen en gereedschappen te kopen voor zijn werkplaats en bracht de nacht door in het stadje. Bij de avondmaaltijd in het kleine, plaatselijke hotel knoopte hij een praatje aan met de eigenaar, aan wie hij vertelde dat hij altijd al in zo'n stadje had willen wonen. De hoteleigenaar informeerde hem over het huis en Maximiliaan besloot zijn terugkeer uit te stellen en het de volgende dag te bezoeken. Op de terugreis goochelde hij eindeloos met cijfers en de mogelijkheden om een horlogeatelier in het dorp te openen. Hij deed er acht maanden over om het nieuws aan zijn familie te vertellen, maar diep in zijn

hart had hij de beslissing al genomen op het moment dat hij het strandhuis zag.

De herinneringen aan die eerste dag zouden in het geheugen van Max blijven hangen als een merkwaardige verzameling willekeurige beelden. Zodra de pick-ups voor het huis stopten en Robin en Philip de bagage begonnen uit te laden, presteerde Maximiliaan Carver het om op onnavolgbare wijze te struikelen over een oude emmer waarbij hij zichzelf met duizelingwekkende snelheid tegen het witte hek lanceerde en zeker vier meter hek omvertrok.

‘Gaat het, schat?’ vroeg zijn vrouw.

‘Beter dan ooit,’ antwoordde hij, met zijn rechtervoet nog vast in de emmer. ‘Het is een goed teken.’

‘Ik wist dat hij dat ging zeggen,’ murmelde Alicia.

Haar moeder wierp haar een waarschuwende blik toe.

De twee robuuste kruiers droegen de bagage tot aan de veranda en waren daarna in een oogwenk verdwenen, er kennelijk van uitgaand dat hun missie erop zat. Ze lieten het aan de familie Carver over om de zware spullen de trappen op te sjouwen.

‘Nog een goed teken,’ was Alicia’s droge commentaar.

Toen Maximiliaan Carver plechtig de voordeur opendeed, ontsnapte er een mufte lucht door de opening als een geest die jaren tussen de muren van het huis gevangen had gezeten. Binnen zweefde een fijn waas van stof in het zwakke licht dat door de neergelaten jaloezieën sijpelde.

‘Mijn god,’ mompelde Max’ moeder bij zichzelf, terwijl

ze inschatte hoeveel ton stof er weggeveegd zou moeten worden.

‘Een wonder, toch?’ haastte Maximiliaan Carver zich te zeggen. ‘Heb ik het jullie niet gezegd?’

Max wisselde een gelaten blik met zijn zus Alicia. De kleine Irina staarde gefascineerd naar binnen. Voordat iemand ook maar een woord kon uitspreken, sprong Irina’s kat uit haar armen en stootte met een krachtige mauw de trap op.

‘Ten minste iemand hier die het wel wat vindt,’ hoorde Max Alicia sputeren.

Even later, zijn voorbeeld volgend, stapte Maximiliaan Carver de nieuwe residentie van het gezin binnen.

Alle deuren en ramen wagenwijd openzetten om het huis te ventileren, was de eerste opdracht van Max’ moeder. Vervolgens wijdde de hele familie zich de daaropvolgende uren aan het bewoonbaar maken van het huis. Met de precisie van een gespecialiseerde legereenheid nam elk gezinslid een concrete taak op zich. Alicia bracht de slaapkamers op orde en maakte de bedden op. Irina, pluumeau in de hand, maakte korte metten met stofkastelen die Max, in haar voetspoor, opveegde. Ondertussen verdeelde hun moeder de koffers en maakte aantekeningen in haar hoofd van al het werk dat gedaan moest worden. Meneer Carver wijdde al zijn krachten aan de reparatie van leidingen, elektriciteit en andere mechanische apparaten, wat na jarenlange verwaarlozing geen eenvoudige taak bleek te zijn.

Eindelijk verenigden de gezinsleden zich weer op de veranda en genoten op de traptreden van hun nieuwe woning van een welverdiende pauze, turend naar de gouden kleur die de zee met het vallen van de avond aannam.

‘Genoeg voor vandaag,’ kondigde Maximiliaan Carver aan. Hij was van top tot teen bedekt met zaagsel en andere ondefinieerbare viezigheid.

‘Het zal ons een paar weken kosten om het huis weer min of meer bewoonbaar te maken,’ voegde mevrouw Carver eraan toe. ‘Minstens.’

‘In de kamers boven zijn spinnen,’ zei Alicia. ‘Heel grote.’

‘Spinnen? Wauw!’ riep Irina uit. ‘Hoe zagen ze eruit?’

‘Ze leken op jou,’ kaatste Alicia terug.

‘Nou, wees een beetje aardig voor elkaar,’ onderbrak hun moeder hen, terwijl ze over haar neusbrug wreef. ‘Maak je geen zorgen over die spinnen, Alicia, Max maakt ze wel dood.’

‘Dat hoeft helemaal niet, het volstaat om ze te vangen en in de tuin te zetten,’ vond meneer Carver.

‘Ik word altijd opgescheept met de heroïsche missies,’ mopperde Max. ‘Kan het uitroeien, ik bedoel, het verplaatsen, niet tot morgen wachten?’

‘Alicia?’ bemiddelde zijn moeder.

‘Ik pieker er niet over om in een slaapkamer vol spinnen en god weet wat voor beesten nog meer te slapen,’ verklaarde Alicia.

‘Aansteller,’ oordeelde Irina.

‘Monster,’ antwoordde Alicia.

‘Max, voordat er een oorlog uitbreekt, doe iets aan die vermaledijde spinnen,’ zei Maximiliaan Carver vermoed.

‘Maak ik ze dood of bedreig ik ze alleen een beetje? Ik kan ze een poot uitdraaien en een uitzettingsbevel overhandigen ...’ suggereerde Max.

‘Max, ga nu,’ onderbrak zijn moeder hem.

‘Doe wat je moeder zegt,’ waarschuwde zijn vader.

Max stond op, gaf een militaire groet en ging het huis binnen, klaar om met de oude bewoners af te rekenen. Hij liep de trap op naar de bovengelige verdieping, terwijl vanuit de hoogte van de bovenste traptrede de glinsterende ogen van Irina’s kat hem strak aanstaarden. Het

beest leek de bovenverdieping te bewaken als een schildwacht. Max stond even stil en liep toen door naar boven. Hij weigerde bang te zijn voor een zwerfkat, die genoegdoening zou hij het beest niet geven. Zodra hij een van de slaapkamers binnenliep, volgde de kat in zijn spoor.

De houten vloer kraakte zachtjes onder zijn voeten. Max begon zijn spinnenjacht in de kamers op het zuidwesten. Vanuit de ramen kon hij het strand zien en de dalende zon naar het westen toe. Zorgvuldig onderzocht hij de vloer, op zoek naar kleine, harige, vliegensvlugge wezentjes. Na de schoonmaaksessie was de houten vloer tamelijk stofvrij en Max had niet lang nodig om het eerste lid van de spinnenfamilie te lokaliseren – een dikke spin die vanuit een van de hoeken in een rechte lijn naar hem toe marcheerde, alsof het om een brutale ambassadeur ging die namens zijn soort gestuurd was om een wapenstilstand uit te onderhandelen. Het schepsel was zeker drie centimeter lang en had acht zwarte, harige poten en een gouden vlek op zijn lijf. Geen wonder dat Alicia in paniek was geraakt. In nog geen honderd jaar ging hij dat beest oppakken en een veilige reis naar de tuin garanderen. Jammer dan van zijn vaders humanistische kijk op Moeder Natuur.

Max stak zijn hand uit naar een bezem die tegen een muur geleund stond en maakte zich op om het beestje naar de andere wereld te katapulteren. Dit is belachelijk, dacht hij bij zichzelf terwijl hij de bezem bewoog bij wijze van dodelijk wapen. Hij ging net in de houding staan om de finale klap toe te dienen, toen plotseling de kat van

Irina zich op de spin stortte, zijn muil opende, het beest opslokte en er krachtig op kauwde. Max liet de bezem los en keek stomverbaasd naar de kat, die hem op zijn beurt kwaadaardig aanstaarde.

‘Moet je dat lieve katje nou es bezig zien,’ mompelde hij.

Het dier slikte de spin door en liep de kamer uit, waarschijnlijk op zoek naar een volgende dinergang. Max liep naar het raam. De rest van het gezin zat nog steeds op de veranda. Hij zag dat Alicia hem een onderzoekende blik toewierp.

‘Ik zou me maar geen zorgen meer maken, Alicia. Ik geloof niet dat je nog spinnen zult zien,’ riep Max.

‘Kijk nog eens goed,’ drong Maximiliaan Carver aan.

Max knikte en ging naar de kamers aan de achterkant van het huis, aan de noordoostkant.

Ergens in de buurt hoorde hij de kat mauwen en hij nam aan dat er nog een spin ten prooi was gevallen aan zijn dodelijke kaken. De kamers aan de achterkant waren kleiner dan die aan de voorkant. Vanuit een van de ramen zag Max een kleine achtertuin met een grote tuinschuur die gebruikt kon worden als garage of om meubels in op te slaan. Midden in de tuin stond een enorme boom waarvan de kruin zich ver verhief boven de zolderramen. Max stelde zich zo voor dat hij meer dan tweehonderd jaar oud moest zijn.

Vorbij de tuin, achter het hek dat het huis omzoomde, lag een veld met onkruid en ongeveer honderd meter daarachter lag een soort klein perk met daaromheen een muur van lichtgekleurde steen. Vegetatie overwoekerde de plek en had het in een klein oerwoud veranderd waaruit figuren leken op te doemen: menselijke figuren. Het laatste daglicht viel over het veld en Max moest zich inspannen om het goed te kunnen zien. Het leek een verlaten tuin te zijn. Een beeldentuin. Het vreemde visioen

van die beelden, gevangen in struikgewas en opgesloten in een ommuurde tuin die deed denken aan een dorpsbegraafplaats, hypnotiseerde Max. Een groot hek met ijzeren spijlen met speerpunten erop en vergrendeld met kettingen sloot de toegang af. Boven de spijlen kon Max een schild onderscheiden met een zespuntige ster. In de verte, voorbij de beeldentuin, verhief zich een ondoordringbaar bos dat zich kilometers ver leek uit te strekken.

‘Nog dingen ontdekt?’ De stem van zijn moeder achter hem haalde hem uit zijn dagdromerijen. ‘We dachten al dat de spinnen je hadden overmeesterd.’

‘Wist je dat daarachter, bij het bos, een ommuurde tuin ligt vol standbeelden?’ Max wees naar de stenen muur en zijn moeder leunde uit het raam.

‘Ik zie nauwelijks iets. Het wordt donker. Je vader en ik gaan het dorp in om iets te eten te halen voor vanavond, in elk geval genoeg tot we morgen naar een fatsoenlijke winkel kunnen. Jullie blijven alleen, dus hou Irina in de gaten.’

Max knikte. Zijn moeder kuste hem licht op de wang en liep de trap af. Max tuurde opnieuw naar de standbeelden in de tuin, waarvan de silhouetten langzaam versmolten met de avondnevel. De wind was koeler geworden. Max sloot het raam en rondde zijn spinnenjacht af in de andere kamers. In de gang beneden kwam de kleine Irina naar hem toe.

‘Waren ze groot?’ vroeg ze gefascineerd.

Max aarzelde een seconde.

‘De spinnen, Max. Waren ze groot?’

‘Zo groot als mijn vuist,’ antwoordde Max plechtig.

3

De volgende ochtend, kort voor de dageraad aanbrak, hoorde Max iemand in zijn oor fluisteren. Met bonzend hart en een stokkende ademhaling vloog hij over-eind. Hij was alleen in zijn kamer. Het beeld waarvan hij gedroomd had, het duistere silhouet dat murmelde in de donkerte, was verdwenen. Hij strekte zijn hand uit naar het nachtkastje en knipte de lamp aan die Maximiliaan Carver de vorige middag had gerepareerd.

Door het raam zag hij het eerste daglicht over het woud schijnen. Een dichte mist bewoog langzaam over het met struikgewas begroeide veld en af en toe zorgde een bries voor open stukken waardoor hij net de silhouetten van de beeldentuin kon ontwaren. Max pakte zijn vesthorloge van het nachtkastje en klikte het open. De wijzerplaten met de glimlachende manen glinsterden als schijfjes goud. Het was zes voor zes.

Stilletjes kleepte Max zich aan en hij liep behoedzaam de trap af in de hoop de rest van de familie niet wakker te maken. Hij ging naar de keuken, waar de resten van de maaltijd van de vorige avond nog op de houten tafel stonden, opende de deur naar de achtertuin en stapte naar buiten. De koude, vochtige ochtendlucht beet in zijn huid. Zonder geluid te maken liep hij de tuin door, opende het poortje in het hek, stapte naar buiten en sloot het achter zich. Hij liep de mist in, op weg naar de beeldentuin.

Het pad door de mist was langer dan hij had gedacht. Vanuit zijn slaapkamerraam had hij geschat dat het ongeveer honderd meter was vanaf het huis, maar terwijl hij zich een weg baande door het struikgewas, voelde het alsof hij wel drie keer die afstand had afgelegd, tot plotse-ling het hek met de speerpunten voor hem opdoemde in de mist.

Een verroeste ketting lag om de zwart geworden ijze-ren spijlen, verzegeld met een oud slot dat de tijd een uitgebluste kleur had gegeven. Max duwde zijn gezicht tegen de spijlen en tuurde naar binnen. Het struikgewas had gedurende de jaren terrein gewonnen en gaf de tuin het uiterlijk van een verwaarloosde broeikas. In geen ja-ren had iemand een voet in die tuin gezet, bedacht Max, en ook de bewaker of tuinman moest al lang geleden ver-trokken zijn.

Max keek om zich heen en vond een vuistgrote steen naast de tuinmuur. Hij pakte hem op en sloeg krachtig op het slot dat de kettinguiteinden bij elkaar hield tot de oude beugel onder de slagen meegaf. De ketting kwam los en zwaaide tussen de spijlen als een metalen vlecht. Max duwde hard tegen de grote poort en voelde hoe deze lui meegaf. Zodra de opening tussen de twee helften wijd genoeg was om hem door te laten, haalde Max een paar maal diep adem en glipte naar binnen.

De tuin was groter dan hij had gedacht. Op het eerste gezicht zou hij gezworen hebben dat er ongeveer twin-tig beelden stonden, halfverborgen tussen de vegetatie. Hij deed een paar passen naar voren. De figuren leken in concentrische cirkels te zijn opgesteld en Max merkte op dat ze allemaal naar het westen keken. Ze zagen eruit als

leden van een circustroep. Terwijl hij er tussendoor liep, herkende Max de figuur van een dompteur, een fakir met een tulband en een haviksneus, een slangenmens, een krachtpatser, en een keur van andere spookachtige personages.

Midden in de beeldentuin rustte op een sokkel een uit de kluiten gewassen beeld van een glimlachende clown met rechtopstaand haar. Zijn arm was uitgestrekt en met zijn vuist, gehuld in een buitenproportioneel grote handschoen, leek hij op een onzichtbaar object in de lucht te slaan. Aan zijn voeten zag Max een grote platte steen met het reliëf van een soort tekening erin. Hij knielde neer, veegde het onkruid opzij dat het koude oppervlak bedekte, en legde vervolgens een grote zespuntige ster met een cirkel eromheen bloot. Max herkende het symbool: het was hetzelfde als wat hij boven de spijlen van het hek had gezien.

Max bestudeerde de ster nauwkeurig en langdurig en heel langzaam begon het hem te dagen: wat hij aanvankelijk voor concentrische cirkels had aangezien, was in werkelijkheid een nabootsing van de zespuntige ster. Elk van de beelden stond op een snijpunt van de lijnen die de ster vormden. Max stond op en bekeek nogmaals het spookachtige spektakel om hem heen. Zijn blik gleden langs elk van de beelden, gehuld in het groen van het struikgewas dat wuifde in de wind, tot hij opnieuw zijn ogen liet rusten op de grote clown. Een huivering voer door zijn lichaam en hij deed onwillekeurig een stap achteruit: de hand van de figuur, zo-even nog tot een vuist gebald, was nu open, de handpalm gestrekt in een uitnodigend gebaar. De koude ochtendlucht brandde in zijn keel en zijn hart bonsde tegen zijn slapen.

Langzaam, bijna bang dat hij de beelden uit hun eeuwige slaap zou halen, keerde hij op zijn schreden terug naar de poort van het terrein, terwijl hij bij elke stap over

zijn schouder keek. Eenmaal door de poort geglipt bedacht hij zich geen twee keer en begon als een bezetene te rennen en hij keek niet meer achterom tot hij bij het tuinhok was. Toen hij toch omkeek, was de beeldentuin opnieuw in een dichte nevel verdwenen.

De geur van beboterd geroosterd brood vulde de keuken. Alicia bekeek haar ontbijt met tegenzin terwijl de kleine Irina een beetje melk op een schoteltje deed voor haar recent geadopteerde kat. Maar het beest weigerde die aan te raken. Max aanschouwde het tafereel en vermoedde dat de gastronomische voorkeuren van het dier wat ongebruikelijk waren en exotischer, getuige zijn ervaring van de vorige dag. Maximiliaan Carver hield een kop dampende koffie in zijn handen en keek euforisch naar zijn gezin.

‘Ik heb vanochtend de tuinschuur eens onderzocht,’ begon hij, op een toon van hier-komt-het-mysterie, die hij altijd gebruikte als hij heel graag wilde dat iemand hem vroeg wat hij had ontdekt.

Max kende de strategieën van de horlogemaker zo goed dat hij zich soms afvroeg wie de vader was en wie de zoon.

‘En, wat heb je gevonden?’ vervulde Max zijn rol met verve.

‘Je zult het niet geloven,’ antwoordde zijn vader, hoewel Max dacht: echt wel. ‘Een stel fietsen.’

Max trok zijn wenkbrauwen op.

‘Ze zijn een beetje oud, maar met een beetje vet op de ketting worden het zo een stel racemonsters,’ legde me-

neer Carver uit. ‘En er was nog iets. Wedden dat jullie niet weten wat ik nog meer in de garage heb gevonden?’

‘Een miereneter,’ murmelde Irina, zonder haar blik van haar maatje af te wenden. Hoewel ze pas acht jaar was, had de jongste dochter van de Carvers al een verpletterende handigheid ontwikkeld om het moreel van haar vader te ondermijnen.

‘Nee,’ antwoordde de horlogemaker, zichtbaar geërgd. ‘Wil niemand het raden?’

Max zag vanuit zijn ooghoek dat zijn moeder het tafereel had gadegeslagen en omdat niemand erg geïnteresseerd leek in de speurneuskwaliteiten van haar echtgenoot, schoot ze hem te hulp.

‘Een fotoalbum?’ suggereerde Andrea Carver op haar liefste toon.

‘Bijna, bijna,’ zei de horlogemaker, opnieuw geanimeerd. ‘Max?’

Zijn moeder keek hem zijdelings aan. Max knikte.

‘Ik weet niet. Een dagboek?’

‘Nee. Alicia?’

‘Ik geef het op,’ antwoordde Alicia, duidelijk afwezig.

‘Goed dan. Bereid jullie voor,’ begon Maximiliaan Carver. ‘Wat ik heb gevonden is een projector. Een filmprojector. En een doos vol films.’

‘Wat voor films?’ deed Irina een duit in het zakje, terwijl ze voor het eerst haar blik afwendde van haar kat.

Maximiliaan Carver haalde zijn schouders op.

‘Geen idee. Films. Is dat niet fascinerend? We hebben een bioscoop in huis.’

‘Dat wil zeggen als de projector functioneert,’ zei Alicia.

‘Dank voor de animo, lieverd, maar mag ik je eraan herinneren dat je vader zijn brood verdient met het repareren van kapotte dingen? Machines en ik, we delen een geheime taal.’

Mevrouw Carver legde beide handen op de schouders van haar echtgenoot.

‘Het doet me deugd dat te horen, meneer Carver,’ zei ze, ‘want het zou goed zijn als iemand een goed gesprek had met de ketel in de kelder.’

‘Laat dat maar aan mij over,’ zei de horlogemaker, terwijl hij van tafel opstond.

Alicia volgde zijn voorbeeld.

‘Juffertje,’ sneed haar moeder haar vlug de pas af, ‘eerst je ontbijt. Je hebt het niet aangeraakt.’

‘Ik heb geen honger.’

‘Ik eet het wel op,’ opperde Irina.

Andrea Carver weigerde die mogelijkheid ronduit.

‘Ze wil niet dik worden,’ siste Irina boosaardig tegen haar kat, wijzend op Alicia.

‘Ik kan niet eten met dat ding dat hier maar met zijn staart zwaait en haren loslaat,’ bitste Alicia terug.

Irina en de kat keken haar minachtend aan.

‘Wat een prinses,’ oordeelde Irina en ze liep de achtertuin in, het dier met zich meenemend.

Alicia keerde zich met een rood hoofd naar haar moeder.

‘Waarom laat je haar altijd met alles weggemen? Toen ik zo oud was als zij, mocht ik nog niet de helft van wat zij allemaal mag,’ protesteerde Alicia.

‘Krijgen we nou dat riedeltje weer?’ vroeg haar moeder kalm.

‘Ik ben niet begonnen,’ antwoordde haar oudste dochter.

‘Het is al goed, het spijt me.’ Andrea Carver streek licht over Alicia’s lange haar, die haar hoofd afwendde en het verzoenende gebaar ontweek. ‘Maar eet wel je ontbijt op, alsjeblieft. Of probeer het in elk geval.’

Op dat moment klonk er een metalige klap onder hun voeten. Ze keken elkaar allemaal aan.

‘Jullie vader in actie,’ mompelde hun moeder, terwijl ze haar koffiekopje leegdronk. Toen keek ze nieuwsgierig naar haar zoon.

‘Jij bent ongewoon stil deze ochtend, Max. Is er iets?’

‘Huh?’

Alicia glimlachte inwendig en begon ondertussen plichtmatig op een geroosterde boterham te kauwen, terwijl Max hard zijn best deed om niet te denken aan die uitgestrekte hand en de uitpuilende ogen van de clown die glimlachte in de nevel van de beeldentuin.